

Negalią turinčių asmenų patirtys aukštajame moksle: kokybinio tyrimo rezultatai

2014, Vilnius
info@mosta.lt

Tyrime dalyvavo:

- ▶ 33 informantai:
 - ▶ 11 moksleivių
 - ▶ 16 studentų
 - ▶ 6 absolventai

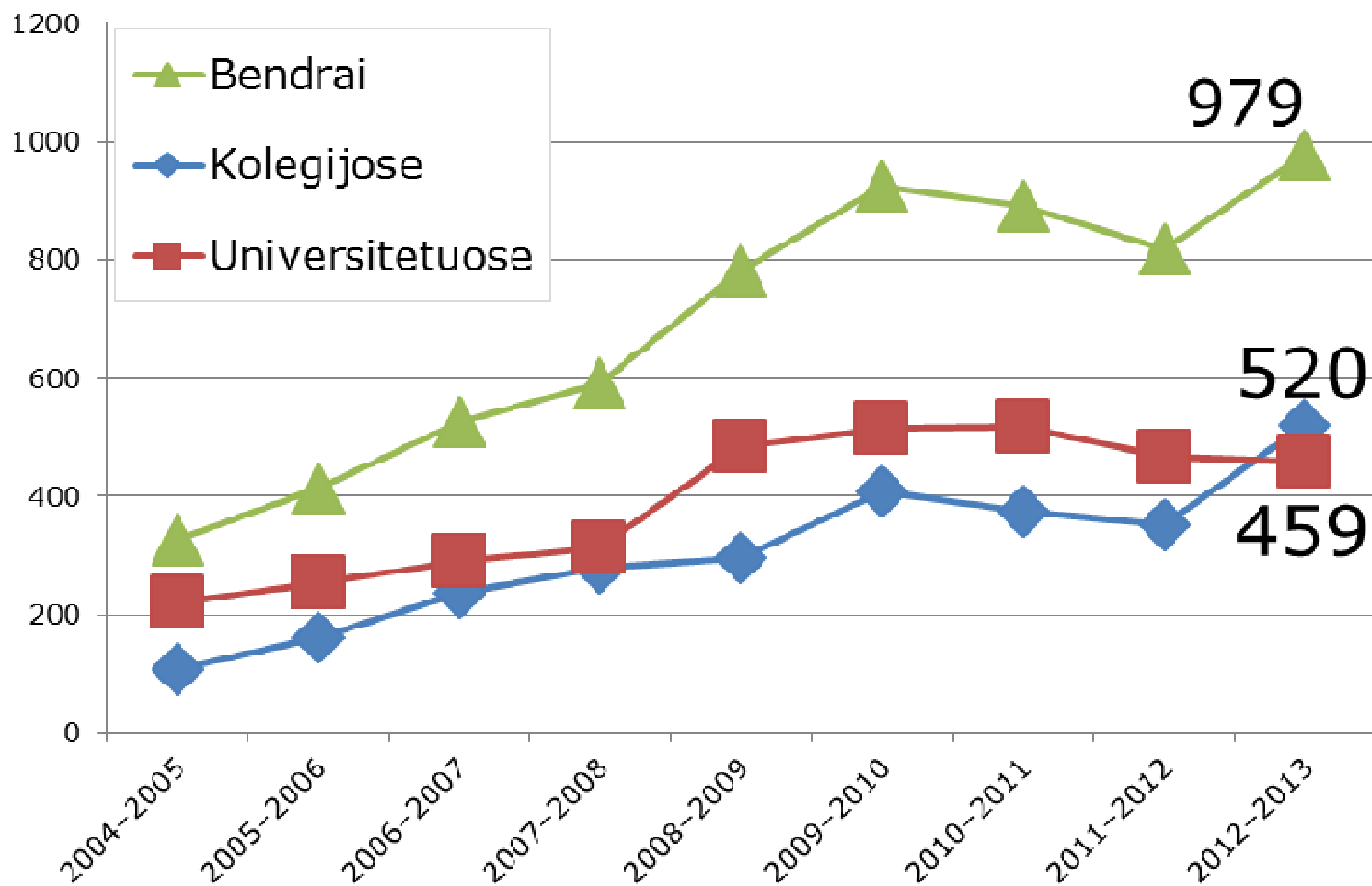
Metodas: pusiau struktūruotas interviu
(žodžiu, raštu)

Tyrimo data: 2014 vasario-kovo mėn.

Struktūra

- ▶ Studentų, turinčių negalią, skaičiaus pokyčiai
- ▶ Negalią turinčių asmenų patirtys aukštajame moksle:
 - ▶ Stojimas į aukštąją mokyklą
 - ▶ Studijos
 - ▶ Įsiliejimas į darbo rinką
- ▶ Ką keisti, gerinti – ar tam reikia daug lėšų?

Negalią turinčių studentų skaičius aukštosiose mokyklose didėja

Stojimo etapas

Informacijos šaltinių daug, bet informacija ne visuomet savalaikė

- *„gana bloga situacija, nes turi pats visus galus žiūrėti, lakstyti, kad kažką išpešti, nes ne visi žino“*
- *„ir aš tada kai nuvažiavau, tai sako jo jo tu čia labai daug ką pražiopsojai“*
- *„kitais metais pasikeitė data [dokumentų pildymo], – atsiprašau ir jūs nebespėjote“*

Aukštoji mokykla turėtų atkreipti dėmesį į:

- *Ar aukštosios mokyklos internetinis puslapis turi „versiją neįgaliajam“?*
- *Ar internetiniame puslapyje lengvai randama informacija, skirta neįgaliajam: atskiras meniu punktas, informacija vienoje vietoje, informacija apie infrastruktūrą, kontaktai?*
- *Ar aiškiai nurodyti neįgaliųjų reikalus atsakingo asmens kontaktai (vardas, pavardė, telefonas, el. pašto adresas)?*

Infrastruktūros pritaikomas svarbus renkantis norimas studijas

- *„aš negaliu rinktis [konkrečių AM pavadinimai], iš tiesų žiūrėjau [konkrečios AM pavadinimas], nes tas pastatas irgi yra pritaikytas“*
- *„[AM pavadinimas] sakė ne visi fakultetai pritaikyti <...>, tad pasilikau ties dabartine aukštąja mokykla“*

Svarbu, kad būtų galima studijuoti nuotoliniu būdu

- *„pirmiausia išsiaiškinau, ar būtų galima studijuoti nuotoliniu būdu, kai sužinojau, iškart pridaviau dokumentus – man tai buvo labai aktualu“*
- *„dėl to rinkausi dėl sveikatos, nes visą dieną būtų sunkoka man išsėdėti ir nepervargti“*

Aukštoji mokykla galėtų:

- *Didinti nuotolinių programų pasiūlą*
- *Išnaudoti informacines technologijas transliuojant paskaitas, seminarus*

Studijos

Skirtinga santykių su dėstytojais patirtis

- *„man labai patiko dėstytojai, kad jie manęs neišskyrė“*
- *„na nustebino, jog net dėstytojai būna, bijo neįgaliųjų, ar kaip tai pavadinti, arba netgi diskriminuoja“*
- *„kai kurie dėstytojai nusprendžia, kaip man reikės laikyti egzaminą – man atsiskaitinėti patogiausia ir geriausia yra tuo pačiu laiku“*

Reikalingos studijų medžiagos trūksta regos negalią turintiems studentams

- *„yra trūkumas tokios literatūros, būtent dokumentinių failų, kad būtų konkrečiai parengtos knygos“*
- *„rodo skaidres, liepia persiskaityti patiems, gaunasi toks kaip ir diskriminavimas“*

Patirtys dėl infrastruktūros pritaikymo įvairialypės

- *„kai prasidėjo antras kursas <...> ten jau buvo viskas pritaikyta, turbūt buvo eigoje viskas pritaikyta“*
- *„nekalbu apie liftus ir visus tualetų laikiklius, įsivaizduokim, kad visa tai yra“*

Infrastruktūra įdiegta, tačiau ne viskas pritaikoma tinkamai

- *„nes kartais pritaikymas yra padaromas tik dėl žmonių akių taip sakant – yra bet jo nėra“*
- *„ir neįgaliųjų tualetas padarytas, kai įvažiuoji ir niekaip nepajudėsi, neapsisuksi“*

Nedidelės investicijos dideliems dalykams

- *Patalpa, kur „turėdamas laiko galėčiau masažuotis rankas, net per tas pačias pertraukas tarp paskaitų“*
- *„kad neregiamas pritaikytų aplinką: pirmas ir paskutinis laiptas užspalvintas geltonai, bet jau antri metai eina, kaip to vis nėra, nors jie vis paklausia, kaip būtų galima pritaikyti aplinką“*

Aukštoji mokykla turėtų užtikrinti grįžtamąjį ryšį

- *„kiekvieną pusmetį gauname anketas <...> tačiau negaliu turintiems studentams apie jų studijų kokybę ar problemas ten klausimų nėra“*
- *„taip, yra klausę, kad ir pasakai kaip – vis tiek nieko nėra padaroma“*

Neįgaliųjų koordinatoriaus vaidmuo

- Informacijos kanalas
- Tarpininkas tarp aukštosios mokyklos ir studento:

dėl universiteto pritaikymo;

dėstytojų ir studentų švietimo;

neįgaliųjų problemų sprendimo.

- *„tarkim jeigu turiu idėjų <...> aš nuoširdžiai nežinau į ką kreiptis“*

Įsiliejimas į darbo rinką

Gauti darbą sudėtinga

- *„nes požiūris Lietuvoje nekoks, gali būti iškalbingas, protingas, gerai atrodyti, bet nepriima kitokių ir viskas“*
- *„nes labai mažai tų darbo vietų ir visur labai reikalauja tos patirties, o ką tik baigus iš kur tu čia gausi tos patirties, kai niekur nesi dirbęs“*

Apibendrinant

- Situacija visuomenėje atspindi ir aukštajame moksle;
- Aukštosios mokyklos juda gera linkme, tačiau ne taip greitai;
- Didinti nuotolinio mokymo galimybes;
- Aukštosioms mokykloms reikalingi neįgaliųjų koordinatoriai;
- Atskiros patalpos neįgaliųjų poilsiui, mankštai įrengimas;
- Komunikacijos gerinimui:
 - informacija internetiniame puslapyje;
 - nuolatinis grįžtamasis ryšys.

„žmogui, kaip turinčiam negalią, mokslas teikia pasitikėjimo savimi, kad aš galiu, kad aš ateityje dirbsiu, kad aš susitvarkau gyvenimą iš tikrųjų“

MOSTA
STEBÉNA IR ANALIZÉ

